

Pr. Teofil Stan

Cântarea bisericească în Maramureș și Sătmar

Тропа

Presa Universitară Clujeană

Părintele Teofil Stan (n. 1972 în Ileanda, jud. Sălaj) este lector universitar la Facultatea de Litere, *Catedra de Teologie Ortodoxă și Asistență Socială* în cadrul Universității de Nord din Baia Mare.

Este licențiat al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj - Napoca, specializarea *Teologie pastorală* (1996) și al Academiei de Muzică „Gh. Dima”, specializarea *Muzică religioasă* (1997). Din anul 2007 este doctor în teologie al Universității „Babeș-Bolyai”, specializarea *Muzică bisericească și Ritual*.

„...ne aflăm în fața unei teme de cercetare inedite: cultura muzicală bisericească din ținuturile Maramureșului și Sătmăruului; potrivit analizelor făcute pe teren, părintele Teofil Stan realizează un studiu analitic valoros, care-l reclamă ca pe unul dintre puținii specialiști în domeniu pe această zonă.

Structurarea judicioasă a materialului lucrării, oferă cititorului o perspectivă clară a tematicii, ancorată în evenimentele istorice cu caracter politic sau religios ce și-au pus o amprentă puternică, indubitabilă, asupra destinului culturii muzicale bisericești...”

(Coordonator științific, Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu)

„O astfel de lucrare lipsea din literatura noastră de specialitate. Apariția ei umple un gol resimțit în acest domeniu, prezentând un interes deosebit pentru o zonă a țării mai puțin cercetată din punct de vedere muzical.”

(Referent științific, Pr. Prof. Univ. Dr. Nicu Moldoveanu)

ISBN: 978-973-595-200-6

CUPRINS

<i>Prefață</i>	7
<i>Argument</i>	13
<i>Maramureșul și Sătmarul – coordonate istorico-geografice</i>	17
CAPITOLUL 1 — MUZICA RELIGIOASĂ ÎN MARAMUREȘ ȘI SĂTMAR DE LA ÎNCEPUTURI ȘI PÂNĂ LA SFÂRȘITUL SECOLULUI AL XIX-LEA 23	
1.1. Pătrunderea creștinismului în Maramureș	23
1.2. Începuturile organizării bisericești a românilor maramureșeni	29
1.3. Ierarhia bisericească din Maramureș sub principii Transilvaniei	33
1.4. Începuturile vieții bisericești în Sătmar și Țara Oașului.....	48
1.5. Așezarea ucrainenilor în Maramureș. Influența ruteană.....	51
1.6. Vechile mănăstiri din Maramureș – vetre de păstrare și transmitere a ritualului și a cântărilor bisericești.....	56
1.7. Legăturile ortodoxiei maramureșene cu Biserica din celelalte provincii românești.....	75
1.8. Oralitatea și primele traduceri românești ale cărților de cult în Maramureș.....	79
1.9. Copiști de manuscrise pe teritoriul județului Maramureș.....	91
CAPITOLUL 2 — PRIMELE FORME DE ÎNVĂȚĂMÂNT ORGANIZAT. ȘCOLILE CONFESIONALE 97	
2.1. Pregătirea personalului clerical. Școlile mănăstirești și muzica bisericească	97
2.2. Școlile confesionale.....	109
2.3. Gimnaziul superior din Baia Mare	112
2.4. Școlile din Sighetu Marmației	119
2.5. Alte școli	124
2.6. Educația personalului clerical în perioada Uniației	125
CAPITOLUL 3 — MUZICA BISERICEASCĂ ÎN EPARHIA MARAMUREȘULUI ȘI SĂTMARULUI ÎN SEC. XX 131	
3.1. Reînființarea Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului	131
3.1.1. Reînființarea Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului în anul 1937.....	133
3.1.2. Reînființarea Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmarului în anul 1990.....	138

3.2. Învățământul muzical-bisericesc din Eparhia Maramureșului și Sătmarului.....	138
3.3. Chestionar al cântăreților de strană și al cântărilor bisericești din Eparhia Maramureșului și Sătmarului.....	142
3.3.1. Protopopiatul Baia Mare.....	143
3.3.2. Protopopiatul Lăpuș	150
3.3.3. Protopopiatul Sighet	153
3.3.4. Protopopiatul Vișeu	156
3.3.5. Protopopiatul Chioar	159
3.3.6. Protopopiatul Satu Mare.....	161
3.3.7. Protopopiatul Carei.....	165
3.3.8. Protopopiatul Oaș	167
3.4. Vicariatul Ortodox Român Ucrainean din Sighetu Marmăției	168
3.5. Parohii românești din Transcarpatia	169
3.6. Concluzii la Chestionar. Variante ale cântărilor bisericești practicate în Maramureș și Sătmar	171
CAPITOLUL 4 — CÂNTAREA BISERICESCĂ „PE RUSIE” ...	173
4.1. Motivații ale practicării cântării „pe rusie” în Maramureș și Sătmar	173
4.2. Cântarea bisericească „carpato-rusă” – conexiuni istorico-geografice	182
4.3. Studiu analitic al variantei de cântare bisericească „pe rusie”	193
CAPITOLUL 5 — MUZICA CORALĂ ÎN MARAMUREȘ ȘI SĂTMAR	213
5.1. Preliminarii.....	213
5.2. Coruri laice și bisericești	214
CONCLUZII	237
ANEXE	241
BIBLIOGRAFIE	275
ZUSAMMENFASSUNG	285
INHALT	291